

หัวข้อวิจัย การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบท
ของการจัดการเรียน

การสอนโรงเรียนสาธิต

ผู้ดำเนินการวิจัย อุไรทิพย์ พิมพ์บุตร

ที่ปรึกษา ผศ.ดร.ภูษิต บุญทองเถิง อาจารย์
ที่ปรึกษาหลัก

ผศ.ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช อาจารย์ที่

ปรึกษาร่วม

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์ สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ปี พ.ศ. 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนสาธิต 2) ศึกษาความคาดหวังของครูและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนสาธิต และ 3) เพื่อศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนสาธิต การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการณ์สอน การสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ครูผู้สอน จำนวน 48 คน และนักเรียน จำนวน 104 คน จากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย

มหาสารคาม (ฝ่ายประถม) โรงเรียนสาธิตมหาวิทาลัย
 มหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง
 (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
 ข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ แบบ
 สังเกตการณ์สอน แบบสัมภาษณ์ครู แบบสัมภาษณ์นักเรียน
 แบบสอบถามครู และแบบสอบถามนักเรียน สถิติที่ใช้ในการ
 วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ความน่าจะเป็น และร้อยละ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) มีความหลากหลายของ
 ปรัชญาการณ้ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนโรงเรียน
 สาธิต 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัด
 และประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้
 ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และด้านภาษาสัญลักษณ์ โดย
 ปรัชญาการณ้และความน่าจะเป็นของการเกิดปรัชญาการณ้
 สูงสุดในแต่ละด้านตามการรับรู้ของครู ได้แก่ การบรรยาย
 ความรู้ การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน การใช้สื่อที่หลากหลาย
 การเข้าสอนตรงเวลา การจำชื่อนักเรียนได้ และ คำพูดที่เป็น
 หางเสียงครึบ/คะ

2) นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้ตรงตามความคาดหวังของครู
 โดยความคาดหวังของครูที่มีร้อยละของการจัดอันดับสูงสุดใน
 แต่ละด้าน ได้แก่ การแจ้งวัตถุประสงค์เพื่อนักเรียนรู้ว่าต้อง
 เรียนรู้อะไรบ้าง ไม่รับงานที่ส่งล่าช้าเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะ
 ด้านความมีวินัยความรับผิดชอบ, การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่าง
 เป็นระเบียบเพื่อความ เป็นระเบียบเรียบร้อย การใช้สื่อที่
 หลากหลายเพื่อทเรียนน่าสนใจ, การใช้สื่อออนไลน์เพื่อ
 นักเรียนเรียนรู้ได้ทั้งในและนอกห้องเรียน, การใช้ความ
 เข้มงวดกวดขันเพื่อสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน, และการพูด
 ชมเชยเพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียน 3) หลักสูตรแฝงที่

เกิดขึ้นมีทั้งหลักสูตรแฝงทางบวกคือสิ่งที่นักเรียนรับรู้นั้นส่งผลดีต่อนักเรียน เช่น การทำงานทุกอย่างควรมีระเบียบแบบแผนปฏิบัติเป็นการรับรู้จากการบอกขั้นตอนกิจกรรม ต้องเข้าเรียนและตั้งใจเรียนถึงจะทำข้อสอบได้เป็นการรับรู้จากการทดสอบทุกครั้งหลังสอน และมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออกมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการยกนิ้วโป้ง และหลักสูตรแฝงด้านลบคือสิ่งที่นักเรียนรับรู้นั้นไม่ส่งผลดีต่อนักเรียน เช่น การไม่ใฝ่เรียนรู้เป็นการรับรู้จากการบรรยาย ไม่ยุติธรรมเพราะแต่ละคนมีความพร้อมต่างกันเป็นการรับรู้จากการไม่รับงานที่ส่งล่าช้า ค่านิยมด้านวัตถุนิยมเป็นการรับรู้จากการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง ไม่มีสมาธิในการเรียนเป็นการรับรู้จากการเดินไปมาในห้องตลอดเวลา รู้สึกเครียดทำให้บรรยากาศห้องเรียนไม่ดีเป็นการรับรู้จากการถือไม้เรียวขณะสอนและการแสดงสีหน้าไม่พอใจ

Research Title A Study on Hidden Curriculum
Phenomena in
the Context of Learning
Management
of Demonstration Schools

Researcher Uraitip Pimbut

Research Consultants Asst.Prof.Dr. Poosit

Boontongtherng Major Advisor

Asst.Prof.Dr. Prasopsuk Rittidet

Co-advisor

Organization Faculty of Education
Program
in Curriculum and Instruction
Rajabhat Maha Sarakham University
Year 2016

ABSTRACT

The research aimed were to 1) study phenomena and a probability of phenomena occurrences in the context of learning management in demonstration schools. 2) study teacher expectations and student perceptions according to the teacher expectations from the phenomena in the context of learning management in demonstration schools. and 3) study a hidden curriculum occurred from the phenomena in the context of learning management in demonstration schools. Data collection used a lesson plan analysis, a teaching observation, an interview and a questionnaire responses. The informants included 48 teachers and 104 students attending Rajabhat Maha Sarakham University Demonstration schools, Mahasarakham

University Demonstration School (Elementary Education) and Mahasarakham University Demonstration School (Secondary Education), selected using a purposive sampling technique. Research instruments included a learning plan analysis form, a teaching observation form, a teacher interview form, a student interview form, a teacher questionnaire and a student questionnaire. The collected data were analyzed using a frequency, a probability and a percentage.

The major findings were as follows: 1) There were 5 areas of a phenomenal diversity in the context of learning management in demonstration schools: instructional activities; measurement and evaluation; environment, media, resources for learning; performance pattern; and symbolic language. The phenomena and the highest probability of phenomena occurrences in each area as perceived by the teachers were: knowledge lecturing, assignment submission date, multimedia usage, on-time teaching, student name recognition, and using a "yes" word speaking. 2) A majority of students showed perceptions relevant to the teacher expectations. The highest percentage of

teacher expectations in each area included: learning objective instruction, rejection of late assignment submission for cultivating discipline and responsibility, organized learning materials and equipment keeping, usage of multimedia for learning interest, usage of on-line media for promotion of in-class and out-class learning, usage of strict performance for building classroom discipline, and usage of praise for student reinforcement

3) Hidden curricula consisted of a positive hidden curriculum and a negative hidden curriculum. For a positive hidden curriculum-what the student perceived results in a good performance, these were: working based an accepted operation pattern perceived from activity stages instruction, class attention and concentration leading to passing an examination perceived from each test feedback, and self-confidence and more expression perceived from the thumb raising raising. And for a negative hidden curriculum-what the student perceived does not result in a good performance, these were: inattentiveness perceived from lecturing injustice due to each student has different readiness perceived from rejection of late assignment submission, valuing student has different

readiness perceived from rejection of late assignment submission, valuing of materials perceived from built-in a classroom air-conditioning /electric fans, non-concentration in learning perceived from walking around in the classroom, feeling of stress making uncomfortable learning atmosphere perceived from the teacher usage of a cane while teaching and an unsatisfactory face.